

RAADSINFORMATIEBRIEF

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van

17 januari 2023

Kenmerk

Z/21/028295 / D/22/075016

Portefeuillehouder

Ad de Regt

Portefeuille

Openbare Ruimte/IBOR

Opsteller

Koning, Dennis de

Onderwerp

Vestingwerk bastions Torenwal en Hogewal

Kennisnemen van

Het collegebesluit om de uitvoering van het Singelplan (corsanr. 14i.004283), deelproject bastions Torenwal - Hogewal, voort te zetten op basis van de borging van de constructieve veiligheid. En de de bastions op de volgende wijze in te richten:

- a. Zonder wandelpad onderlangs
- b. Met een constructieve beschoeiing
- c. Met behoud van de huidige bomen en beplanting op de taluds
- d. Met rietkragen voor de beschoeiing
- e. Met compensatie van 20 bomen

Inleiding

De geplande werkzaamheden aan de bastions Torenwal en Hogewal zijn onderdeel van het Singelplan Woerden (Corsadocument 14i.04283 d.d. 7 oktober 2014). Sinds 2015 wordt er uitvoering gegeven aan het vervangen van de beschoeiing van de Singel, conform dit Singelplan.

Opschorten uitvoering

In 2019 zijn de voorbereidingen gestart ten behoeve van de uitvoering van de bastions. Conform het vastgestelde Singelplan Woerden zouden de bastions nieuwe beschoeiing krijgen, vrijgemaakt worden van bomen en beplanting en er zou onderlangs een pad worden gemaakt. De wallen zouden worden voorzien van kort gras. Destijds zijn er palen in het water geplaatst om de contouren van de beschoeiing zichtbaar te maken. Dit was de aanleiding bij diverse belangenpartijen, waaronder inwoners, cultuurhistorici, politiek en anderen om zich te verdiepen in wat er stond te gebeuren. De uitvoering, conform het Singelplan Woerden, is op aangeven van de genoemde belangenpartijen en vragen vanuit de gemeenteraad opgeschort. Dit met als doel om het vastgestelde Singelplan op dit onderdeel, ten aanzien van de bastions Torenwal en Hogewal, opnieuw te beschouwen. Onderdeel van die beschouwing was de consultatie van de omwonenden en cultuurhistorische partijen. Maar ook de Rooms Katholieke Kerk. Als eigenaar van bastion Torenwal, heeft de Kerk een prominente positie in de planvorming.

De uitkomst van de consultatie heeft geleid tot aanpassingen van de toenmalige plannen.

Aangenomen motie

De gemeenteraad is over de aangepaste plannen geïnformeerd door middel van een raadsinformatiebrieven. (kenmerk D/21/041204) De gemeenteraad heeft dit onderwerp vervolgens geagendeerd voor de vergadering van 24 februari 2022. Tijdens de vergadering heeft de gemeenteraad de 'Motie Vreemd - Biotoop op Hogewal behouden' (kenmerk M-028,

voorheen M-202) aangenomen.

De portefeuillehouder heeft namens het college benoemd dat de uitvoering van het Singelplan formeel een collegebevoegdheid is. Ook heeft de portefeuillehouder zijn bereidheid uitgesproken om nader onderzoek te verrichten naar de constructieve situatie van de huidige bastions.

Dit onderzoek heeft plaatsgevonden en hieruit blijkt dat de constructieve veiligheid niet voldoet. Op basis van dit onderzoek heeft het college besloten het deelproject bastions Torenwal - Hogewal alsnog in uitvoering te brengen.

Kernboodschap

Constructieve beschouwing en advies

Ingenieursbureau Sweco heeft een analyse uitgevoerd met als doel de eventuele noodzaak van het plaatsen van een beschoeiing te beschouwen. (bijlage 1, kenmerk D/22/075135) Uit deze analyse blijkt dat de bastions een rekentechnische instabiliteit hebben. Dit betekent dat de constructieve veiligheid van de grondlichamen rekentechnisch niet voldoet. Kortweg, er bestaat een risico op bezwijking van het grondlichaam, met afschuiving van grond tot gevolg. Daarbij stelt Sweco dat wanneer er niets gebeurt de verwachting is dat dit op termijn tot problemen zal leiden. Golven zullen tot verdere afkalving van de bastions leiden waardoor het risico op instabiliteit toeneemt. De bomen nabij de waterlijn zullen minder steun krijgen en hebben een verhoogd risico om om te vallen bij een storm met alle gevolgen van dien op de stabiliteit van de bastions. Gezien het feit dat ten gevolge van de klimaatverandering weersextremen, zoals zware stormen, vaker voorkomen, is dit een groeiend risico.

Op de in de analyse gepresenteerde hoogtekaart (figuur 2.1) toont Sweco twee locaties met een afwijkend profiel. Ook een afwijkende oeverlijn is duidelijk te zien aan de noordzijde van de Torenwal. Hoewel het rapport er geen feitelijke onderbouwing aan verbindt is het denkbaar dat er door de jaren heen reeds al grondverplaatsing heeft plaatsgevonden.

Sweco heeft drie opties beschouwd, te weten 1. geen beschoeiing, 2. beschoeiing van perkoenpalen en 3. constructieve beschoeiing. Optie 1 en 2 vallen af, vanwege het niet c.q. nauwelijks bijdragen aan de constructieve stabiliteit van de bastions. Daarnaast bieden deze twee opties ook geen langdurige positieve bijdrage tegen de externe factoren als golfslag en klimaatsverandering.

Het advies van Sweco is om een volwaardige (verankerde) constructieve beschoeiing, conform optie 3, toe te passen. Afkalving als gevolg van golfslag en afschuiving van het grondlichaam (of een deel hiervan) worden hiermee ondervangen.

Natuurwaarden

De aanwezige beplanting op de taluds draagt bij aan de oppervlakkige stabiliteit en dient ter voorkoming van uitspoeling. De aanwezige beplanting heeft ook een ecologische waarde en dit wordt, naast de constructieve veiligheid, als zeer belangrijk bevonden. Door een uitvoeringsmethode waarbij stalen buispalen die opgelengd worden te hanteren is er minder werkruimte nodig voor de installatie die die aanbrengt. Dit komt het behoud van bomen en beplanting en de daarbij behorende natuurwaarden ten goede. Enkel de bomen en beplanting die in de eerste 1 - 1,5 meter van de bestaande oeverlijn staan dienen hiervoor verwijderd te worden. Dit betreft ca. 36 bomen, waarvan er 18 van de Rooms Katholieke Kerk zijn en ook 18 stuks ons eigendom zijn. Bovenop de bastions is er ruimte voor compensatie van 20 stuks nieuwe bomen.

Rietkragen aanleggen

Belanghebbenden hechten grote waarde aan het zo ongemoeid als mogelijk laten van de bestaande situatie. Het zicht op een 'harde' beschoeiingslijn past daarin niet. Om die reden worden er op diverse locaties voor de beschoeiing rietkragen aangepland. Naast dat dit het zicht op beschoeiing camoufleert heeft het ook een ecologische bijdrage. Waterdieren kunnen zich nestelen tijdens het broedseizoen, kleinere dieren kunnen via het riet de oever bereiken en dieren kunnen zich boven en onder water verstoppen voor hun natuurlijke vijand(en).

Groenbeheer

Het groen op de bastions is een weelderige/ruige beplanting welke geen beheercyclus kent. Dat wil zeggen dat de natuur hier zijn gang kan gaan. Enkel wanneer ingrijpen nodig is vanwege veiligheid gebeurt dit. Deze situatie blijft van toepassing, ook na de aanleg van de constructieve beschoeiing. De werkruimte, 1 - 1,5 meter achter de beschoeiing krijgt een invulling met kruidenrijk gras en vervolgens mag de natuur zijn beloop hebben. Met de beschreven aanpak, het behouden van het merendeel van de natuurwaarden en het ongewijzigd laten van het groenbeheer blijven ook de beheerkosten ongewijzigd, namelijk € 0,--

Nieuw ontwerp

Omdat een constructieve beschoeiing noodzakelijk is en een uitvoeringsmethode die gericht is op het behouden van de aanwezige natuurwaarden zeer wenselijk is, is het ontwerp aangepast. Uiteraard is de informatie welke uit de eerdere consultatie van de belanghebbenden is verkregen hierin ook opnieuw meegenomen. Zie hiervoor raadsinformatiebrief met kenmerk D/21/041204. Het nieuwe ontwerp is beeldend gemaakt en beschreven in een

promotieboekje. (bijlage 2, met kenmerk D/22/079042)

Financiën

1. Dit project is voor de Strategische Heroriëntatie (SH) opgenomen en vastgesteld in het MOP 2020-2023.
 3. De middelen, ten behoeve van de uitvoering, van dit voorgestelde ontwerp zijn in totaal € 362.000,00. Deze middelen zijn gereserveerd in de algemene investeringsruimte van IBOR in 2021.
 4. Het is daarmee een doorlopend project binnen de Onderhoudsprogrammering Openbare Ruimte 2022 (D/21/042145).
-

Vervolg

1. Het besluit over de inrichting van de bastions, op basis van de constructieve veiligheid, is het vertrekpunt voor de lokale parochie van de Rooms Katholieke Kerk om de bisschop om formele goedkeuring te vragen.
 2. De direct aanwonenden, het Stadshart, de Vestingraad en de betrokken cultuurhistorische partijen zullen rechtstreeks geïnformeerd worden over het besluit. Andere communicatiemiddelen worden ingezet om dit besluit in breder verband kenbaar te maken.
 3. De voorbereidingen met betrekking tot de uitvoering zullen starten nadat de goedkeuring van de Rooms Katholieke Kerk is ontvangen.
-

Bijlagen

1. Constructieve beschouwing ingenieursbureau Sweco, met kenmerk D/22/075135
 2. B&S Bastions promotie boekwerk, met kenmerk D/22/079042
-